

Szekeres Ágota

Növekedés és érés a gyermekkor különböző szakaszaiban

A követelménymodul megnevezése:
Gyermekellátási alapfeladatok

A követelménymodul száma: 1868-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-012-50

NÖVEKEDÉS ÉS ÉRÉS A GYERMEKKOR KÜLÖNBÖZŐ SZAKASZAIBAN

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Olvassa el a következő idézetet!

„Adjatok egy tucat egészséges gyermeket, s engedjétek, hogy én alakítsam ki azt a világot, amelyben felnevelem őket, és garantálom, hogy a véletlenszerűen kiválasztott gyerekekből olyan szakembert nevelek, amelyet akarok – orvost, jogászt, művészt, kereskedőt, sőt koldust vagy tolvajt is akár.” (Watson, 1930, idézi Atkinson, 1997, 66.)

Gondolja végig, hogy a tananyag címe és az idézet milyen formában kapcsolódhat össze. Milyen kérdések merülnek fel Önben?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

AZ ÖRÖKLÉS ÉS A KÖRNYEZET SZEREPE A FEJLŐDÉSBEN

Igen régen vitatott kérdés, hogy vajon inkább az öröklődés (a „természet”) vagy inkább a környezet (a „nevelés”) az emberi fejlődés fontosabb tényezője. John Locke azt állította a XVII. században, hogy a csecsemő lelke „tiszt lap” (tabula rasa), amire semmi sincs írva. Ezt a lapot a gyermek tapasztalatai írják tele – az, amit lát, hall, érez.

Charles Darwin evolúcióelméletében az emberi fejlődés biológiai alapjait hangsúlyozza, vagyis az öröklődés gondolatát. Ezt tartotta fontosnak a XX. században a behaviorizmus is, amely úgy találta, hogy az emberi természet tökéletesen hajlítható: korai neveléssel a gyermekből bármilyen felnőtt formálható.

A legtöbbben ma már egyetértenek abban, hogy mind az öröklés, mind a környezet fontos szerepet játszik, de abban is, hogy azok folyamatosan egymásra hatva vezérlik a fejlődést. Vannak olyan folyamatok, amelyek viszonylag függetlenek a környezeti hatásoktól, ilyen például az érés, amely a növekedésnek és a testi változásoknak veleszületetten meghatározott sorozata. A mozgásfejlődés szabályos sorrendet követ. Az olyan mozgások, mint például a hasra fordulás, a mászás és a felállás, a legtöbb gyermeknél ugyanabban a sorrendben jelenik meg. Hacsak fel nem tételezzük, hogy minden szülő pontosan ugyanolyan módon gyakoroltatja gyermekét, akkor csak arra gondolhatunk, hogy a növekedési folyamat határozza meg e viselkedésminták megjelenésének sorrendjét.

A KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKORI SZAKASZOK JELLEMZŐI

1. szakasz: Csecsemőkor: születés – 2,5 év

Testi jellemzők

A mozgások két úton fejlődnek: tárgy nélkül és tárgyhoz kötötten. A tárgy nélküliek a nagymozgások, a tárgyakkal végzetek pedig a finommozgások.

A fejlődés jellemzői ezen időszakban:

- A nagyobb izomzatra támaszkodó mozgások fejlődésében igen nagyok az egyéni eltérések, de megelőzik a finom mozgások fejlődését.
- Az impulzív (ösztönös) mozgások az alapjai a gyermek első játékos kísérletezgetésének.
- A nagyobb mozgások az oldalra, hasra, hátra fordulással kezdődnek. Sikeres próbálkozás után minden mozgás, ismétlés szórakoztatja a csecsemőt. Majd felül, egész testével forog. A vízszintes területen kúszik, föltérdel, mászik. Máskor meg térdre ereszkedve és a kezére támaszkodva mozgatja magát.
- A spontán és az irányított mozgások együttese már az első évre is jellemző, bár a kezdeti időszakban az érésé a nagyobb szerep. Később megteremtődnek a környezet tárgyaival való kapcsolatfelvétel feltételei, s közben erősödik a segítségadás, a mintaadás, valamint a buzdítás jelentősége is.
- Két éves kor után különösen megnő a csoportos mozgások jelentősége. A társaktól elcsúszott mozgások átmenetet képeznek a spontán és tanított mozgások között.

2. szakasz: Óvodáskor: 2,5 – 6 év

Testi jellemzők

Az óvodás gyermekek rendkívül aktívak. Maga a tevékenység az, ami élvezetet nyújt számukra. Ezért minél több lehetőséget kell arra biztosítanunk, hogy szaladgáljanak, ugráljanak. Mindezek miatt gyakran van szükségük pihenésre, ezért érdemes nyugodtabb szakaszokat is beiktatni. A nagyzsáim sokkal fejlettebbek, mint a kezük és az ujjukat mozgató izmok, ezért például azt tapasztalhatjuk, hogy a cipőfűzésben és a gombolásban ügyetlenkednek. Ebben az életkorban a lányok a fejlődésnek gyakorlatilag minden területén előrébb járnak, mint a fiúk.

Társas jellemzők

Az óvodás gyermekek a társas kapcsolataikban rugalmasak. Barátaikat általában a hasonló neműekből választják, de fiúk és lányok közötti barátság is kialakulhat. Gyakoriak a viták (ha például mindenki ugyanazzal a játékkal szeretne játszani), de ezek rövid ideig tartanak és a gyermekek hamar elfelejtik. Ebben az életkorban kezdődik meg a nemi szerep tudatosulása, van már fogalmuk a férfi és női szerepekről. A képességek fejlődését főleg az interakciók, az érdeklődés, a megfelelő lehetőségek biztosítása, a biztatás, a határok megvonása, a dicséret és a szeretet éreztetése segítik elő.

3. szakasz: 6–9 év

Testi jellemzők

A finommotoros koordinációt lehetővé tevő izmok működését még nem tudják tökéletesen szabályozni. Sok gyermek – főleg a fiúk – nehezen bánik a ceruzával. Megerőltető lehet apró tárgyakat vagy ábrákat megfigyelni. Az ilyen korú gyermekek úgy érzik, hogy tökéletesen uralják a testüket, s mivel bíznak a testi képességeikben, könnyen alábecsülik a veszélyt, felelőtlenre ragadtatva magukat. A csontok és az inak még fejlődésben vannak. Emiatt a csontok kevésbé ellenállóak, az inak meghúzódhatnak.

Társas jellemzők

A baráti kör tagjai ebben az életkorban többé-kevésbé állandóak. Gyakoriak a viták is, bár ezek inkább szóban, mint testi agresszióban nyilvánulnak meg. Nehezen fogadják a bírálatot, könnyen megsértődnek, a kudarcot kifejezetten rosszul tűrik. Igénylik a gyakori dicséretet és elismerést. A kisdíjak egyre jobban odafigyelnek arra, amit mondanak róluk a többiek.

4. szakasz: 9–12 év

Testi jellemzők

Ebben a korban a lányok és a korán érő fiúk hirtelen növekedésnek indulnak. A pubertáskor közeledtével mindenkinél – különösen a lányoknál – felébred a kíváncsiság a nemiség iránt. Mivel a nemi érés markáns biológiai és pszichológiai változásokkal jár, a történések erősen foglalkoztatják őket. A finommotoros koordináció teljesen kifejlődik, így a kisméretű tárgyakkal való manipuláció már nem jelent nehézséget. Ezt a képességet festéssel, rajzolással vagy modellezéssel erősíthetjük, fontos, hogy kreatív tevékenység legyen.

Társas jellemzők

A kortárs csoport jelentősége megnövekszik. A viselkedés és a teljesítmény megítélésében a többiek szava fontosabb lesz, mint a felnőtteké. Ezzel párhuzamosan erősödik a csoportok önszerveződése, külön leány, külön fiú klikkek alakulhatnak ki. Ebben az életkorban a személyközi kapcsolatokra történő fokozódó odafigyelés következtében a gyermekek egyre inkább tisztába jönnek mások viselkedésének okaival.

5. szakasz: 12–18 év

Testi jellemzők

A korán érő fiúk a felnőtt kinézetükkel kedvezőbb reakciókat váltanak ki a felnőttekből. Ez erősíti az önbizalmukat és tartást kölcsönöz nekik. A pozitív önértékelés jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy társaik felnéznek rájuk és nagy népszerűségnek örvendenek. A későn érő fiúk viszont alárendeltnek érzik magukat és különféle figyelemfelhívó manőverekkel igyekeznek kompenzálni testi fejletlenségüket és az ebből fakadó szociális hátrányokat. A későn érő fiúk sem pszichológiai, sem szociális téren nem tartanak lépést a kortársaikkal, és ez a korán érő lányokra is igaz. A későn érő lányok, akik nem olyan hirtelen nőnek és inkább filigrán alkatúak, több tekintetben hasonlítanak a korán érő fiúkra: kiegyensúlyozottak, népszerűek, vezetésre hajlamosak.

A nemi éréssel együttjáró a biológiai működésben és a külső megjelenésben beálló változások erősen próbára teszik a fiatalok alkalmazkodóképességét. Gyakran tapasztalhatunk esetlenséget, mivel a serdülő tudatában a saját testéről alkotott kép nem módosul olyan gyorsan, ahogyan a növekedés zajlik. Sokan nem esznek rendszeresen és nem alszanak eleget.

Társas jellemzők

A viselkedési szabályokban a kortárs csoport válik irányadóvá, de a hosszú távú tervek kialakításában a szülők hatása jelentősebb. A lányokat sokkal jobban foglalkoztatják a baráti kapcsolatok, mint a fiúkat. Ennek oka az, hogy a lányok a barátságban az érzelmi közelséget, az intimitást keresik, ami konfliktusokkal és féltékenységgel járhat. A fiúk barátságát viszont az érdeklődés és a képességek alakítják, a közöttük gyakori versengés pedig ellene dolgozik a szoros kapcsolat kialakulásának.

A JÁTÉK FEJLŐDÉSE KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKOROKBAN

A játékot több okból is nehéz körülhatárolni. A munkának megvan a jól megfogalmazható célja, funkciója. A tanulás is könnyen megfogható; nem nehéz belátni, hogy a tanulás az állati és az emberi életet is végig kíséri a születéstől az elmúlásig. A játékon belül is nehéz eligazodnunk, mert a játékféleségek között is gyakran előfordul egybefonódás vagy átmenet egyik játékból a másikba vagy nehéz megragadnunk a játék motivációját is.

Fontos eleme, hogy a játék külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért van, amelyet az örömszerzés kísér. A gyermek játéka pedig egy olyan sajátos öntevékenység, amely a szabad akaratára épül, benne és általa érvényesül a legtipikusabban és legsokoldalúbban az önkifejezése.

Jellemzői:

- A játék spontán a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége. Fontos alapja a gyermek tevékenységi vágya, amely a cselekvési szükségletéből és az önállósági törekvésekből táplálkozik. Külső kényszerre nem épülhet játék.
- A játék örömforrás, ez pedig több forrásból is fakadhat:
- A tevékenység, a manipuláció szerzi a gyermeknek az örömet.
- A különböző funkciók gyakorlása jelenti az örömet.
- A gyermek kívánsága, vágya a valóságban nem mindig teljesülhet be, a játékban viszont megjeleníthet egy óhajtott helyzetet. Azzal az ajándékkal lapi meg a babáját, ami után ő vágyik.
- A kellemetlen, konfliktusos érzésektől való megszabadul is jelenthet örömet. Szülők otthoni veszekedését feloldja és/vagy megoldja a játék során.
- De játéköröm lehet valamilyen kellemes élmény újraélése is.
- A játék sajátosan céltudatos tevékenység. A játék célja mindig a gyermek közvetlen indíttatásaiból, belső feszültségeiből ered.
- A gyermek a játékát nagyon komolyan veszi. Szinte azonnal azonosul a játékban előforduló szerepekkel. A tárgyak ilyenkor abban a minőségükben élnek, amelyet a játékban betöltenek, s ezt a magatartást a gyermek a kívülállóktól is elvárja.
- A játék komolyságával ellentétes irányba hat a játéktudat. Nem téveszti szem elől, hogy a tárgyaknak az általa felruházott tulajdonságai nem felelnek meg a valóságnak. Ő csodálkozna a legjobban, ha a baba megszólalna.
- A játék velejárója az utánczás, amely a gyermek számára valamilyen felfogható újnak a különböző szintű megismérlése, gyakorlása.

1. Játékfajták

Gyakorló- vagy funkciójáték: ebben a játékfajtában a kisgyermek az ismétlések révén a különböző képességeit gyakorolja. Fél éves kortól kb. 2 éves korig ez a kisgyermek játéka, amely azonban átnyúlhat a következő életszakaszba is. Ezen az úton sajátítja el az egyszerű tárgyak használatát, illetve segíti a mozgáskoordináció kialakulását. Alapvető meghatározója a mozgás, a tárgyakkal végzett manipuláció, az ismétlés, az utánczás.

A gyakorlójáték sajátosságai 2 éves kor után:

- A játékszerek és -eszközök rakosgatásában nagy változás figyelhető meg. A két tárgyval végzett művelet kiegészül három elemmel folytatott manipulációval, illetve a fölé- és melléhelyezés kombinációjával. Ez újabb tapasztalatszerzésre ad lehetőséget.
- A több tárgyval játékok magukban hordozzák a szerepjáték elemeit is.

- Fontosak a természetben meglévő anyagokkal végzett manipulációk. (víz, homok, kavics stb.)
- A kézügyesség tovább finomodik többek között éppen a gyakorló játék hatására. A feladatok során végzett finommozgások eredményeit a gyermek maga éli át. A kezdeti ügyetlensége nem zavarja, mert a játékban nem az eredmény érdekli.
- A tájékozódó tevékenység a tárgyak képzeletbeli használatához vezet, amely már átmenetet képez a szerepjátékhoz.
- A tárgyakkal végzett mozgások elősegítik a társas játékok kialakulását is.
- A háromévesek gyakorlójátékukhoz már a szerszámokat is igénybe veszik.
- Az óvodáskorú gyermek már tudatosan utánozza a felnőtteket, s játékszerei minél jobban megfelelnek utánzási törekvésének, annál szívesebben utánozza velük a felnőttek mozdulatait.

Szerepjáték (szimbolikus játék): a 2,5 - 4-5 éves gyermekek domináns tevékenysége, amelyben a gyermek fiktív vagy valóságos élményeket (kitalált személy, állat, gyermek, természeti jelenség) sajátos játékkörülmények között, „mintha” helyzetben újra alkot, felvett szerepben eleveníti meg. A szerepjáték mindig a gyermek által teremtett világban játszódik le.

A szerepjáték jellemzői:

- a „mintha helyzet” a megálmodott és elővarázsolt tárgyi világ eszközeivel és a sajátos környezetével
- a szerep
- a képzelet
- az érzelmek a maga változatosságával, egyénre gyakorolt hatásával
- a szerephez kapcsolódó társak és a résztvevők együttműködése a játékban

A szerepjáték a társas viselkedés gyakorlásának legjobb alkalma. Ekkor ugyanis az önként vállalt szerepekhez kapcsolódó viselkedésformákkal minden külső kényszer nélkül azonosulnak, s miközben gyakorolják a szerep megvalósítását, a szociális viszonylatok új formái épülnek be a személyiségükbe. Így alakulnak ki az együttélés új szokásai, szabályai, magatartásformái és a szociális érzelmeik új vonásai.

Konstruáló játéknak (alkotó játék) is több formája van.

1. Az építőjáték a gyakorlójátékból fejlődik ki. Az építőjátékok legfőbb jellemzője szerint a kisgyermek egymáshoz valamilyen kapcsolódási móddal egyszerű elemekből (építőkockákból, de nemcsak abból) minta vagy saját elgondolása alapján alkot, épít valamit.
2. A gyermeki barkácsolás során kisméretű kéziszerszámok segítségével, különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotásokat készítenek elsősorban játékuhoz vagy pusztán csak a játékos alkotás örömeért.
3. Konstruációs játékelemekre épülő játékok: gyakran szerepjátékkal kombinálják a kisgyermek.

A konstruáló játék fejlődése

A konstruálás első jelei abban mutatkoznak meg, hogy ekkor kezdenek házakat építeni saját maguknak a rendelkezésre álló anyagokból, mindeközben elsajátítják a kisméretű szerszámok megfelelő használatát. A gyermekek képzelete intenzíven működik, így ha csak részben állnak rendelkezésre kész játékszerek, nagyobb a választék az alapanyagokból, akkor hamarabb megszületnek az alkotások.

Hároméves gyermekeknél az építőelemek még minden változtatás nélkül szerepelnek az alkotás tárgyaként, ekkor még kevés a tervszerűség. Az építőjátékok fokozatosan kiegészülnek helyettesítő tárgyakkal is. Ezzel párhuzamosan megjelenik az igény a szerszámok használatára is. Az 5–6 éves gyermekek konstrukciós játéka már több tárgy megalkotását is átfogja.

A szabályjátékok előre meghatározott, pontos szabályok szerint folynak. Három és három és fél éves kortól az óvodáskort átlépve az iskoláskorban is az egyik legkedveltebb játékforma.

A szabályjáték örömforrása a szabály betartásában van, ennek lényege pedig az, hogy biztosítja az önmegvalósítás lehetőségét, a versenyszellemet: ki az ügyesebb, gyorsabb, pontosabb. A játék komolyságát is a szabály adja. Minél komolyabban veszi valaki a szabályt, annál jobban át is éli a játék izgalmát, viszont a győzelem utáni vágy nem kedvez a szabály következetes betartásának.

Csoportjai:

- értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékok
- mozgásfejlesztő szabályjátékok

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Olvassák el a rövid szakmai információtartalmat! Sikerült-e beazonosítani a watsoni idézetet? Melyik képviselő táborhoz tartozhat ez az idézet? Párban vitassák meg, hogy mit gondolnak erről! Milyen hátrányai és előnyei lehetnek?

2. feladat

Párban keressenek az interneten Polgár Lászlóról, családjáról, valamint heves vitákat kiváltó módszeréről információkat! Írják le, hogy melyik táborhoz tartozhat, valamint módszerének alapjait! Majd ezzel kapcsolatos gondolataikat vitassák meg!

---

5. feladat

Párban dolgozzanak! Minden egyes szakasz társas jellemzőit olvassák el még egyszer! Keressenek példákat olyan konfliktusokra, amelyek az adott életszakaszban jelentkezhetnek. Minden szakaszhoz írjanak egy példát és keressenek megoldási lehetőségeket is!

1. Óvodáskor

Példa:

Megoldás:

---

2. 6-9 év között

Példa:

Megoldás:

---

3. 9-12 év között

Példa:

Megoldás:

---

4. 12-18 év között

Példa:

Megoldás:

---

6. feladat

Párban olvassák el újra a játék meghatározását és a játék jellemzőit! Gyűjtsenek néhány olyan jellemzőt, amely élesen elválasztja a munkát a játéktól.

---

7. feladat

A www.horzrt.hu internetes oldalon keressen szerepjátékhoz használható játékeszközöket! Néhányat soroljon ide fel!

---

8. feladat

A www.horzrt.hu internetes oldalon keressen konstruáló játékokat! Néhányat soroljon ide fel!

Megoldások:

1. feladat

Watson a környezetelvétséget képviselte.

2. feladat

Polgár László a környezetelvétséget képviselte.

3. feladat

	Testi jellemzők	Társas jellemzők
Csecsemőkör	ösztönös mozgások, a mozgás ismétlése szórakoztatja őket, érés a hangsúlyos	-
Óvodáskör	aktivitás, nagyizmok fejlettebbek, lányok előrébb tartanak testileg	kapcsolataik rugalmasak, gyakoriak a viták, de azok rövidek, nemi szerep tudatosul
6-9 év között	fiúk nehezen bánnak a ceruzával, nem érzik a veszélyt	a baráti kör tagjai többé-kevésbé állandóak, igénylik a dicséretet
9-12 év között	hirtelen növekedés, finommotoros	klikkek alakulnak

	koordináció kialakul	
12–18 év között	későn és korán érő típusok mások, sokszor esetlenek	a fiúk és a lányok mást keresnek a barátságokban

4. feladat

Például: trambulin, ugráló labdák, rugós játékok, tili–toli játékok, tricikli stb.

5. feladat

Az ötleteket a csoport közösen beszélje meg, a pedagógus ellenőrizze a javaslatokat, megoldásokat.

6. feladat

A játék és a munka összehasonlítása

A munka következményekkel jár, a játéknak nincs hosszú távú következménye.

A munka egzisztenciális következményekkel jár, a játéknak nincs tényleges hatása a gyermek státuszára, pozíciójára.

A munka értéke társadalmilag meghatározott, a játék értéke a gyermek által meghatározott.

A munka célja objektív, kívülről érkezik, a játék belsőképzésten alapul, a gyermek által megfogalmazott.

A munka a felnőttkorban meghatározó, míg a játéknak gyermekkorban van személyiségfejlesztő hatása.

7. feladat

Szerepjátékhoz használható eszközök: Farmon élő állatok, vasaló szett, takarítókosci, kozmetikai készlet, orvosi táska, mosogatószer, kenyérpírító stb.

8. feladat

Konstruáló játékok: rugalmas építőkockák, színes várépítő, építőtégla, papírtégla készlet, várépítő stb.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Döntse el az állításról, hogy igaz vagy hamis!

1. Az öröklődés vagyis a nevelés az emberi fejlődés legfontosabb tényezője. -----
2. Locke az öröklődés elvűek táborába tartozik. -----
3. Darwin az öröklődés elvűek táborába tartozik. -----
4. Az öröklődés és a környezet folyamatosan egymásra hatva vezérlik a fejlődést. -----
5. A mozgásfejlődéshez elsősorban a nevelés a meghatározó. -----
6. Watson a környezetelvűek táborába tartozik. -----
7. Polgár László módszere a nevelés fontosságát hangsúlyozza. -----

2. feladat

Az egyes jellemzőket sorolja be az egyes életkori szakaszokhoz! Az adott jellemző számát írja a megfelelő vonalra!

1. megjelenik a hasra fordulás
2. hirtelen növekedésnek indulnak
3. megkezdődik a nemi szerep tudatosulása
4. az ösztönös mozgások fontosak a kísérletezgetések szempontjából is
5. a fiúk és a lányok barátsága más jelleget ölt
6. alábecsülik a veszélyt
7. a baráti kör tagjai viszonylag állandóak
8. nagyon aktívak
9. testi esetlenség megfigyelhető
10. ekkor még a cipőfűzésben ügyetlenkedhetnek
11. fiú és lány klikkek jönnek létre
12. a finommotoros koordináció teljesen kifejlődik
13. a társas kapcsolatokban igen rugalmasak

Csecsemőkor: _____

Óvodáskor: _____

6-9 év között: _____

9-12 év között: _____

12-18 év között: _____

3. feladat

Írja le röviden a játék fogalmát!

Four horizontal lines for writing the answer to the 3rd task.

4. feladat

Egészítse ki a mondatokat!

1. A játék a gyermek szabadon választott, minden külső _____ mentes tevékenysége.
2. A játék _____, amely több forrásból is fakadhat.
3. A gyermek a játékát nagyon _____ veszi. Szinte azonnal _____ a játékban előforduló szerepekkel.
4. A játék komolyságával ellentétes irányba hat a _____.
5. A játék velejárója az _____, amely sok esetben gyakorlást jelent.

5. feladat

Írja a képek alá, hogy milyen játékfajtát játszhatnak a gyermekek! Válaszát röviden indokolja is!

1. ábra.

MUNKKA

---

2. ábra.

---

3. ábra.

---

4. ábra.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

1. hamis
2. hamis
3. igaz
4. igaz
5. hamis
6. igaz
7. igaz

2. feladat

Csecsemőkor: 1; 4 _____
Óvodáskor: 3; 8; 10 13 _____
6-9 év között: 6; 7 _____
9-12 év között: 2; 11; 12 _____
12-18 év között: 5; 9 _____

3. feladat

A játék külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért van, amelyet az örömszerzés kísér. A gyermek játéka pedig egy olyan sajátos öntevékenység, amely a szabad akaratára épül, benne és általa érvényesül a legtipikusabban és legsokoldalúbban az önkifejezése.

4. feladat

1. A játék a gyermek szabadon választott, minden külső **kényszertől** mentes tevékenysége.
2. A játék **örömforrás**, amely több forrásból is fakadhat.
3. A gyermek a játékát nagyon **komolyan** veszi. Szinte azonnal **azonosul** a játékban előforduló szerepekkel.
4. A játék komolyságával ellentétes irányba hat a **játéktudat**.
5. A játék velejárója az **utánzás**, amely sok esetben gyakorlást jelent.

5. feladat

1. kép: szabályjáték
2. kép: gyakorlójáték

3. kép: konstruáló játék
4. kép: szerepjáték

MUNKANYELV

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Atkinson, Rita L. – Atkinson, Richard C. – Smith, Edward E. – Bem, Daryl J. (1997): Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest

Kovács György – Bakosi Éva (1995): Játék az óvodában. Szerzői kiadás, Debrecen

Tóth László (é. n.): Pszichológia a tanításban. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen

AJÁNLOTT IRODALOM

Cole, Michael – Ciole, Sheila R. (1998): Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó, Budapest

A(z) 1868–06 modul 012–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
55 761 01 0000 00 00	Csecsemő- és gyermeknevelő- gondozó
54 761 02 0010 54 01	Gyermekotthoni asszisztens
54 761 02 0010 54 02	Kisgyermekgondozó, -nevelő
54 761 02 0100 33 01	Gyermek- és ifjúsági felügyelő
54 761 02 0100 31 01	Házi időszakos gyermekgondozó
33 761 01 0000 00 00	Nevelőszülő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

15 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató